

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

Et sicut Sol, postquam interit, denuò revertitur, ita & omnes illi, qui hâc cursum suum absolverunt, die novissimo resurgent, ubi iusti fulgebunt, sicut Sol, in Regno Patris eorum, Matth. 13. v. 43.

Sed & verba hæc ad Christum Servatorem commodè applicari possunt. Is enim Sol justitiæ est, Mal. 4. v. 2. qui gratiæ suæ radiis corda nostra illuminat, & peccatorum noctem fugat, unde non immeritò Soli non modò confertur: sed & longè præfertur, Psal. 19. v. 5. 6. Esa. 60. v. 19. 20. Apoc. 21. v. 23. seq. c. 22. v. 5.

Hic cœlestis & divinus Sol in incarnatione ortus est: & quemadmodum lumen de lumine, Deus de Deo, & coessentialis Dei Filius, à coæterno Patre, modo non perferutabili, hodiè, i. e. ab æterno genitus, Psal. 2. v. 7. ita à Patre exivit, & ad nos homunciones in mundum venit, Joh. 16. v. 28. & quidem principiò sub aurora, nebulis & nubibus profundissimæ exinanitionis delituit: semper tamen progressus est, ut voluntatem Patris cœlestis, obedientia activa & passiva cum delectatione faceret, Psal. 40. v. 9. Interea in hoc cursu suo, quandoque radios suos, è nubibus opacis, sub quibus se quasi continuit, projecit. In passione verò hic Sol non modò sanguineus: sed & per mortem crucis ignominiosissimam planè obscuratus fuit, & occidit, donec in resurrectione gloriosissima, magno decore & majestate reversus, in triumphante ascensu locum, unde exierat, repetiit, Joh. 16. v. 28. c. 20. v. 17. & ad culmen dextræ Dei pervenit, juxta Canticum Ecclesiæ:

Egressus ejus à Patre,
 Regressus ejus ad Patrem,

Excursus usque ad inferos,
 Recursus ad sedem Dei.

De gloriosissima hâc Ascensione Domini, hodierna festivitate in Ecclesia Dei, cum gaudio & lætitia agitur.

Videbimus nos pro Instituti ratione,

I. Triplicem Querelam.

II. Triplicem Medelam.

III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegetis.

Non immeritò præfens festivitas à Bernhardo appellatur, consummatio & adimpletio reliquarum solennitatum, & felix clausula totius itinerarii Filii Dei. In reliquis festis una saltem pars cursus Christi describitur: At hodiè consummatio, & clausula totius itineris refertur, ubi præsentiam suam visibilem mundo subtraxit, ad cœlos ascendit, & ad dextram Dei Patris resedit. Rectè ergò felix totius itinerarii Christi clausula est.

In reliquis solennitatibus, ut ut jucundæ & lætæ sint, semper imperfectio & tristitia conspicitur. E. g. Jucundum & lætabile est festum conceptionis Christi: Verùm in utero matris, velut in obscuro & lordido domicilio delituit. Jucundum & lætabile est festum Nativitatis Christi: At tùm parvus & tenellus Jesus fasciis laceratis involutus, & in tenebroso stabulo in præsepi jacens lacrymatur. Jucundum & lætabile est festum Circumcisionis, sed ibi dolores acerbissimos perſentit. Jucundum & lætabile festum Epiphaniæ: sed inter donaria, III qua

quæ Magi ex Oriente attulerunt, fuerunt quoque Myrrha amaræ. Jucundum & lætabile est Festum transfigurationis Christi: sed ibi cum Mose & Eliâ colloquitur de excessu, quem completurus erat in Hierusalem, intellige passionem & mortem. Jucundum & lætabile est festum viridum; ibi enim Jesus vetus Testamentum consummat, & novum orditur, instituit sacramentum cœnam, lavitque pedes discipulorum: sed in ipsa nocte à Juda proditur, à Judæis capitur, illuditur & postridie crucifigitur atque occiditur. Jucundum & lætabile est festum Resurrectionis: at gaudium nondum est perfectum: ipse siquidem ait ad Mariam Magdalenam: Noli me tangere: nondum enim adscendi ad Patrem meum, Joh. 20. v. 17.

At hodiernâ festivitate, omnia plene jucunda sunt, sine mœrore & tristitiâ. Hâc enim concludit Dominus iter suum periculosum, iter molestum, & iter consolatione plenum, triumphante suo adscensu.

Querela respicit

I. *Magnam incredulitatem.* Novissimè enim recumbentibus undecim discipulis apparuit Christus: & exprobravit incredulitatem illorum, & duritiam cordis, quia his, qui viderant eum surrexisse, non crediderunt.

Non modò Maria Magdalena, sed & reliquæ mulieres, quibus Christus à sepulchro remeantibus, tum Cleophas & comes ejus, quibus in Emaus, nec non Simon Petrus, cui Hierosolymis apparuerat, Apostolis, Servatorem surrexisse nunciaverant. Dominus ipse de morte & resurrectione sua illis perspicuè prædixerat,

Luc. 18. v. 31. seqq. Ne dicam vaticinia & typos V. T. ipsis clarè expositos; attamen aliqui eorum non credebant: sed dubitabant, Matth. 28. v. 17. Maximè verò Thomas, Joh. 20. v. 25. Quia igitur Apostoli in scdâ hâc incredulitate & dubitatione diu hæserant, Christus non aliter potest, quin incredulitatem & duritiam cordis illis severè exprobrat, adeoque eos objurget.

Unde apparet, quam invisa Christo incredulitas sit, & quanto eam odio prosequatur. Apostoli multis vitiis & peccatis immersi erant. Erant temerarii, somnolenti, securi, perfidi &c. attamen illis talia peccata non exprobrat, sed objurget modò incredulitatem, ut innuat, incredulitatem maximam, imò fontem & radicem, omnium aliorum peccatorum & vitiorum esse. Quod enim ex fide non est, peccatum est, Rom. 14. v. 23.

Ipsa hæc incredulitas hodiè totum penè orbem inundavit, ut non immeritò querendum:

Nach Gott vom Himmel sieh dartin &c. Licet enim nemo talis videri velit, sed omnes pleno ore fidem ingeminent: attamen vana jactantia ratione multorum est. Multi enim de Articulis fidei quæ sit, magis muti, quàm pisces sunt: multi vanâ fiduciâ non Dei, sed creaturarum nituntur: multi verbum & Sacramenta despiciunt: imò multi, ut Epicuri de grege porci in luto peccatorum se volventes, operibus carnis indulgent, quæ enarrantur, Gal. 5. v. 19.

O miser homuncio! fidem quam tantoperè jactitas, re ipsa & operibus negas, ideoque impossibile, te placere Deo, Ebr. 11.

v.6. Propter incredulitatem tuam manes sub ira Dei, & jam judicatus es, Joh. 3. v. 18.

36. Sententia dudum lata est, qui non credit, condemnabitur, ait Christus in prælecta Pericope.

Respicite igitur ab incredulitate tuâ, & audi Servatorem ad Thomam dicentem: Noli esse incredulus, sed fidelis, Joh. 20. v. 27. Audi cum voluptate verbum Dei, fides enim ex auditu est, Rom. 10. v. 17. Et quia fides non est omnium, 2. Theff. 3. v. 2. sed donum Dei, Deum devotè invoca, cum Patre lunatici orans: Credo Domine, adjuva incredulitatem meam, Marc. 9. v. 24. Et cum Apostolis: Adauge nobis fidem, Luc. 17. v. 5. Confirma fidem tuam usu S. Cœnæ, nec dubita, quin Deus fidei lumen per Spiritum sanctum accensurus teq; iustificaturus & salvaturus sit.

II. *Cordis duritatem.* Exprobravit quoque illis Christus cordis duritatem. Apostoli quidem non ita obdurati erant, ut impius ille Pharao, qui omnes Dei admonitiones & pœnas omninò aspernabatur, Exod. 5. v. seqq. Neque ut Judæi & concilium Hierosolymitarum, quibus Stephanus objicit: Durâ cervice, & incircumcisis cordibus & auribus, vos semper Spiritui sancto resististis, sicut Patres vestri, ita & vos. Act. 7. v. 51. sed particulam de innata duritie adhuc habebant, quam nondum deposuerant, ob quam neque vaticiniis Prophetarum, neque Christi verbis, neque Angelorum apparitionibus, neque muliercularum sermone, neque propriis oculis fidem habent, ut sic Servator ad illos objurgandum, inducatur.

Quod respectu discipulorum infirmitas fuit, id in hodierno mundo immundo ma-

litia est. Tantoperè enim cordis durities invaluit, ut major esse nequeat. Hoc quippe vitio non modò laborant Sectarii & hæretici, quorum impia dogmata verbo Dei è diametro repugnant, quæ tamen adversus invicta argumenta, propugnatum eunt: Sed & magna Epicureorum & Atheistarum turba, quorum quasi symbolum est: Manda remand, Esa. 28. v. 13. & obdurato corde cum Auditorib⁹ Jeremiae ajunt: Sermonem, quem locutus es ad nos in nomine Domini, non audiemus ex te: sed facientes faciemus omne verbû, quod egredietur de ore nostro, Jer. 44. v. 16. Ira quidem Dei ex lege, cum consequente maledictione, ad quam & Diaboli contremiscunt, sicut & exempla pœnarum, cum prodigiis, quæ olim facta sunt, & nunc fiunt, subindè inculcantur. Verùm quis agnoscit iræ gravitatem? Ps. 90. v. 11. plurimi durâ cervice, & fronte ærea sunt, Esa. 48. v. 4.

Fugite hanc obstinationè & cordis duritiam, Vos mei! reminiscimini gravissimæ reprehensionis, quâ Christus discipulos hæc notat. Credite verbo ejus, exhorrescite irâ, invitent vos ad pœnitentiam gravissimæ exhortationes, terribilissima vindictæ exempli, plurima prodigia, & longanimitas Dei ipsa, Rom. 2. v. 4. Aperite januam cordis vestri, quò Christus ad illâ stans & pulsans introëat, & cœnet vobiscum, & vos cum illo, Apoc. 3. v. 20. Hodie, si audieritis vocem ejus, nolite obdurare corda vestra, Ps. 95. 8. Aliàs affectatam hanc contumaciam, justo Dei judicio Pharaonis obduratio sequetur, quæ temporale & æternum exitum certissimum post se trahit.

III. *Miraculorum modernorum vanitatem.* In Evangelio præsentis Servator discipulis

llll 2 certa

certa signa fecutura pollicetur, quæ & facta sunt: Confirmavit enim Dominus sermonem, sequentibus signis.

Hic Papistica Ecclesia, invenisse se fertur, non quod pueri in faba, adeoque triumphum canit, & exclamat: Hic templum Domini est, hic templum Domini est! Jer. 7. v. 4. Non possumus, scribit Justus Lipsius, ad Pontificem Paulum V. efficacius frangere & calcare hæresin, quam hoc miraculorum fulmine, ut jam non verbis, sed factis disputem, ubi miracula, ibi Ecclesia!

Verum si miracula eorum sub incudem Scripturæ revoces, quam facile gloriatio eorum peribit, & in fumum dissolvetur. Verum equidem est, Apostolos à Christo potestatem miracula patranda accepisse: sed quis Apostolis Ignatianis hanc virtutem concessit? Ubi puram Evangelii doctrinam ultima hæc ætate miraculis confirmatum iri, promisit? Ad Ecclesiam quidem plantandam miracula necessaria fuerunt, ad plantatam verò supervacanea sunt, siquidem donum miraculorum brevi post Apostolorum tempora desinisse, vel ipsi Pontificiù invitati fateri coguntur. Hodierna verò signa & miracula, certissima Antichristi signa sunt, ut ex prædictione Christi, Matth. 24. v. 24. Pauli, 2. Thess. 2. v. 9. & Johannis, Apoc. 13. v. 13. luculenter constat. Ne dicam, Apostolos doctrinam suam primum ex Scriptura probasse, & deinde consequentibus signis confirmasse, Papistæ verò ordine præpostero doctrinam suam prodigiis confirmare satagunt, quia illam ex Scripturis probare nequeunt. Perstat ergò illud Augustini: Quisquis adhuc prodigia quarit, ad hoc, ut credat, ipse magnum prodigiù est, cum toto mundo credente, non credat.

Interea nos spiritualiter miracula adhuc hodie edere possumus, quæ Apostoli corporaliter patrarunt. E.g. Quando per fidem & poenitentiam Christo cor nostrum damus, Prov. 36. 26. diligimus eum, & servamus sermonem ejus, ejicimus dæmonia, & Pater atq; Filius ad nos venient, & mansionem facient, Joh. 14. v. 23.

Quando ab execrationibus, blasphemis, mendaciis, calumniis, desistimus, omnem sermonem spurcum vitamus, & qui bonus est, ad adificationem necessitatis, loquimur, Eph. 4. v. 29. novis linguis loquimur.

Quando pravis è corde exurgentibus cogitationibus non indulgemus, peccata in mortali nostro corpore non regnare patimur, sed carnem cum affectibus & concupiscentiis crucifigimus, Gal. 5. 24. colubros fugimus, Sir. 21. 2. Quando ignominia & persecutiones bona cõscientiâ sustinemus, mortiferum bibimus, quod non nocet nobis.

Quando ergà infirmos & egenos compassionem & misericordiã exhibemus, iisq; benefacimus, & pro iisdem oramus, superægros manus imponimus, ut bene habeant.

Hæc miracula & facere possumus, & madata nobis sunt. Hæc igitur si fecerim, Christi discipuli, & amici erimus, Joh. 15. 13.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ oritur **S**l. *Ex SS Ministerii dignitate.* Quando Princeps terrenus è ditione sua, in peregrina loca profecturus est, ante discessum Vicarium substituit, quò quilibet sciat, cui absente Principe parendum sit. Idem facit Servator noster, ubi enim præsentiam suam visibilem nobis subtrahitur & in Palæstinam cœlestem, ad ascensionem suam iturus est: ante Vicarios certos subor-

nat